

GRUPUL DE REFLECȚIE

PRIVIND

DEMOCRATIA REALĂ

Caiete periodice, cu dezbateri, opinii și considerente referitoare la nevoile României

NR. 8
martie 2014

**COLECȚIA PERSONALISTĂ
SUB ÎNGRIJIREA LUI CORNELIU LEU**

**GRUPUL DE
REFLECȚIE
PRIVIND
DEMOCRAȚIA
REALĂ**

**caiet de dezbateri, opinii și considerente
referitoare la nevoile României**

Nr. 8

An 2014

**COLECȚIA PERSONALISTĂ
SUB ÎNGRIJIREA LUI CORNELIU LEU**

**MODERATORII DEZBATERILOR
GRUPULUI DE REFLECȚIE
PRIVIND
DEMOCRATIA REALĂ:**

**Prof. Dr. Ioan ALEXANDRU
Prof. Dr. Mihai BERCA
Dr. Daniela GÎFU
Prof. Dr. Adrian SEVERIN**

**RĂȚIUNEA PATRIOTICĂ
ȘI
PUNCTUL DE VEDERE CRITIC**

**ÎNTR-UN DIALOG VIOREL ROMAN – ION OLTEANU
sau „UN DIALOG BUCUREȘTI – BREMEN”**

UN PUNCT DE VEDERE CARE,
CHIAR DACĂ ESTE PREA CRITIC,
ARE DEMNITATE ȘI RAȚIUNE PATRIOTICĂ

Putând fi controversată, dar pastrând o consecvență meritorie, publicistica lui Viorel Roman circulă astăzi foarte mult în cercurile academice și printre românii de pretutindeni oglindind punctul de vedere personal al unui om ce caută resursele unui posibil progres pentru neamul său, dar care se exprimă altfel, ne fiind legat de servituțile, prejudecățile sau obligațiile guvernamental-administrative ale celor din țară. Făcând cunoștință cu o parte din această publicistică, ne dăm seama și de deschiderile dar și de direcționările pe care le capătă părerile moștenite nativ, când sunt filtrate prin experiența altor neamuri și sunt privite din perspectiva detașată a celui racordat la alte culturi, chiar dacă temele sunt spinoase și pot produce justificate reacții.

Prin perseverența sa pe anumite direcții a căror impunere, în loc de argumentare o forțează prin confesionalism, ca și prin formulări repetate obsesiv fără să-i pese că poate părea unul dintre cei care vrea să adâncească anumite rupturi în loc de a aduce înțelegere și pace, Viorel Roman riscă a fi luat drept un autor care, încăpățânat în a eticheta formal, își subminează cu adevărat valoroasa capacitate interpretativă de a analiza istoricește lucrurile. Astfel, refuzul de a aprecia alte valori ale spiritualității românești decât cele care au legătură cu sechelele Sfântului Imperiu Roman de sub coroană germană, ca și edulcorarea stării românilor sub Habsburgi, ar putea pune sub semnul întrebării obiectivitatea fondului analizei sale. În vreme ce repetarea la infinit a unui sens pejorativ pentru eticheta de „moldo-valah” îi compromite forma, ducându-ne cu gândul la antipodul acestui moldo-valahism pe care, superb, Caragiale îl descria în Marius Chicoș-Rostogan. Pentru că, recunoscând că și Caragiale, prin însăși opțiunea sa de viațuire a preferat civilizația mediului berlinez, mofturile pedagogului de la periferia dominației germanice în Europa l-au lăsat rece.

Apreciind dedicarea perseverenței despre care am vorbit în legătură cu lucida știință politică a lui Viorel Roman și cu valoarea exercițiului său analitic

asupra societății românești, noi am dori ca el să devină pentru țara sa de baștină, nu un „pedagog de școală nouă” ca în viziunea dreptmeritat acerbă a lui Caragiale ci, mai degrabă un „Popă Tanda”, ca în viziunea generos-constructivă a lui Slavici. Experiența sa de viziune dintr-o depărtare care-i poate face critica obiectivă și eficientă, ca și a altor conaționali trăind pe alte tărâmuri, cu altfel de structuri moral-sociale trebuie, așadar, cunoscută, publicată larg și pusă în dezbatere, dacă vrem să avem un anumit folos național de pe urma ei. Așa că dialogul pe care ni-l propune își găsește loc binemeritat pentru Grupul nostru de reflecție. Dorit sau nedorit, Viorel Roman devine un reper care, indiferent cum, nu trebuie neglijat într-o panoramă a explicațiilor pe care le căutăm în diacronia contemporaneității noastre.

Statul si Biserica 2014

și

Privind inapoi cu manie

Cu prilejul comemorarii unui secol de la primul razboi mondial, a 75 de la cel de al doilea si 25 de la cel de al treilea (Razboiul Rece) încercăm sa trecem in revista destinul tragic al europenilor in sec. XX si mai ales situatia si perspectivele romanilor. Statul si Biserica, tema primului nostru dialog, a unui cercetator din Centrul lumii, Europa, si a unuia de la Periferie, de la Limesul de la Dunarea de jos, Romania, ambii animati de dorinta a gasi adevarul si nu argumente impotriva adversarului, se continuă prin replici ample sau chiar câteva încercări de monolog:

1. Statul si Biserica 2014

Viorel Roman (Bremen): Privită din Centru, realitatea romanesca nu se deosebeste de cea din alte tarii de la Periferie. Alta este fireste perspectiva si speranta Periferiei raportandu-se la Centru, de unde vin toate impulsurile politice, culturale, socio-economice si nu in ultimul rand cele teologice, hotaratoare. Totul incepe cu marea catastrofa a sec. XX. Dupa primul razboi mondial, ortodoxo-comunismul lui V.I. Lenin si capitalismul presedintelui USA Woodrow Wilson inlocuiesc vechea lupta dintre natiuni si imperii. Egalitatea proletarilor, eliberati de exploatarea omului de catre om si libertatea capitalului devin noile evanghelii, care au amenintat lumea si cu bamba atomica. Atat in Lagarul ortodoxo-comunism cat si in Lumea libera, omul devine in acest lung Razboi Religios Rece, derizoriu, secundar. Dupa primul razboi mondial s-a realizat totusi unitatea nationala a romanilor. Dupa Unire urma ca Dacia Mare sa devina o dioceza a Romei si misiunea apostolica a Sfantului Stefan al Ungariei sa ia sfarsit. Asa ca nobili catolici maghiari au venit la Bucuresti sa ceara regelui catolic Ferdinand I, ca Ungaria si Romania, dupa unirea cu Roma, sa formeze o unitate ca Polonia, impotriva hoardelor din Asia, a barbarilor atei in mantia rosie ortodoxo-comunista. N-a fost sa fie asa, din contra, ortodocsii moldo-valahi continua traditia coruptiei, nepotismului turco-fanariot, masoneriei antilatina si tara se dezmembreaza, fara aliati si fara sa se traga un foc de arma. Apoi romanii revin in lanturile grele ale duhovniciei si soborniciei moscovite si constantinopolitane, iar unitii cu Roma sunt lichidati. Dictatura de dezvoltare a lui I.V. Stalin a depasit subdezvoltarea cronica moldo-valaha pana cand succesul lor economic intra in contradictie cu interesele Moscovei. Intelegerea ruso-americana, renuntarea la Lagar si la paradigmele ortodoxo-comuniste i-a gasit pe romani nepregatiti. Asa ca dupa ce le-a fost impus de rusi profetul mincinos Karl Marx, care promitea libertatea cu pumnul in gura si granite inchise, acuma romanii se inchina la Vitelul de Aur, impus de anglo-saxoni: numai asa sunt ei politic corecti si acceptati, de bine- de rau, ca ortodocsi in lumea occidentala, in UE/NATO. Pe de alta parte vizita la Bucuresti a Fericitului Ioan Paul II din anul 1999, așa cum am mai consemnat în însemnările melde a ramas fara urmari iar consecintele nu intarzie sa fie vizibile, la fel ca dupa primul razboi mondial. Dar acest fenomen asupra căruia eu am insistat mereu este unul de lungă durată, îl las pe Ion Olteanu să comenteze realitatea romaneasca recenta, dupa evenimentele dramatice din vara si iarna lui decembrie 2013, cu viziunea sa de autohton.

Ion Olteanu (Bucuresti): Ce s-a intamplat in vara trecuta si mai recent mi-au intarit convingerea ca Statul de drept la romani ramane in continuare o forma fara fond si ca atat clasa politica cat si populatia tarii nu sunt capabile si nici nu-si doresc functionarea democratica a principalelor institutii politice si administrative. Astfel , dacă

vorbim despre guvernarea actuală, s-ar putea crede că USL-ul reinvie practica din vremea lui Nicolae Ceausescu, cand Parlamentul fusese anihilat complet:

a) Ceausescu conducea tara prin Decrete ale Consiliului de stat. Legile emise de Parlament aveau rol butaforic, de propaganda politica si bune de a fi folosite numai atunci cand decidentii politici doreau.USL-ul conduce prin Ordonante, care modifica aplicarea legilor existente dupa cum socoteste Guvernul.

b) In vremea lui Ceausescu, aproape toti parlamentarii erau membrii PCR si respectau intocmai hotararile Partidului. Constiinta proprie nu avea nici-o influenta asupra votului. Acum, situatia este identica, cu mica deosebire ca sunt 3 partide in Coalitia denumita USL, dintre care PSD este partidul care hotaraste.

c) PCR , inainte de 1989, era organizat si condus ca un partid de tip leninist, caracterizat prin trei trasaturi fundamentale:- Centralismul democratic (cuvantul democratic era pus pentru deruta) excludea orice opinie separata de cea exprimata de Comitetul Central, care, la randul sau, executa fara nici-o abatere hotararile Secretarului General (in alte tari, hotararile Organului de conducere colectiv : Prezidiul, Biroul Permanent, Secretariatul etc).Astazi, orice abatere de la disciplina partidului este sanctionata, inclusiv prin excludere. Este interesant cu ce degajare, presedintii de partid ne informeaza ca in Parlament, partidul lor nu va vota o anumita lege sau ca nu va participa la vot ori ca va parasi sala. Aceste declaratii denota cat de siguri sunt presedintii ca in partidul lor domneste disciplina deplina si ca parlamentarii nu se lasa condusi de propria constiinta. Recent m-a uimit si Monica Macovei atunci cand a cerut public sa fie exclusi din partid parlamentarii PDL care au votata alaturi de USL. Oare, aceasta este democratia de Partid ? Conditia de baza a unui parlamentar trebuie sa fie libera exprimare a vointei proprii si nu disciplina de partid. - Partidul actioneaza ca un "detasament de lupta", fiind organizat dupa reguli militare (in interiorul partidului erau stabiliti inamicii, obiectivele de cucerit, tactica si strategia, partidul isi instruia membrii, le punea la dispozitie armele si munitiile necesare, infruntarea era dusa pana la victoria finala, neexecutarea era pedepsita, opiniile separate erau considerate tradare, tradatorii erau executati fara mila samd).- Principala arma folosita in lupta politica (atata timp cat nu se recurgea la razboiul civil) era propaganda prin care erau manipulate masele de nemembrii si falsificata realitatea.Astazi, partidele cheltuiesc sume enorme pentru propaganda manipulatorie, care, folosind mijloacele moderne de care beneficiaza masmedia, a devenit arma principala cu care sunt ingenunchiati inamicii politici. Interesant este ca acum , ca si atunci, finantarea cheltuielilor de propaganda se face de la Bugetul Statului (vezi folosirea ilegala a fondurilor bugetare si, in deosebi, transferul banilor publici in maini particulare pentru pusculita de partid).

d) Partidele nu erau bazate pe asocierea libera si democratica a celor care aveau opinii politice similare ci asocieri cu puternice trasaturi de gasca, in jurul unui lider sau a unui grup restrains de indivizi, care au monopolizat conducerea. Murea liderul, partidul era preluat de mostenitorul acestuia si nu de o persoana emanata printr-un sistem de alegeri democratice.

Astazi, PSD dar si celelalte partide, sunt gastii adunate in jurul unui lider si motivate prioritar de interese materiale.

Viorel Roman (Bremen): Ca să nu se considere că toate aceste aspecte nocive vin numai din această guvernare, cred că ar trebui să subliniem câteva caracteristici ale ultimului sfert de veac și anume :

- Din decembrie 1989, la conducerea țării au venit activiști de partid pregătiți de Moscova, eșalonul doi, periferizat de Ceaușescu. Fără ca ei să fi e desemnați, probabil, de serviciile rusești, reactivarea celor cu studii, în URSS, este evidentă.
- Funcționarii, îndeosebi cei din sistemul sanitar și cultură, au în continuare salarii mici. Excluși de la această practică sunt cei din Serviciile Speciale.
- Dificultatea retrocedării proprietăților, a caselor nationalizate, a bisericilor și proprietăților Bisericii Unite cu Roma este notorie și încă nerezolvată.
- Transformarea gospodăriei țărănești într-una nerentabilă este în curs. Metodele sunt identice cu cele de după război. De la distrugerea bazei materiale, până la importul de produse agricole.
- Hotărârile și ordinele cu caracter juridic, economic sau organizatoric sunt haotice. Ordonanțele de urgență modifi că unele legi abia adoptate de Parlament.
- Dispariția flotei, degradarea transporturilor, ca și popularizarea criticilor trecutului este o realitate. Nu se înlătură, însă, cauzele fenomenelor în discuție. Critica situației financiare, corupția generalizată sunt la ordinea zilei de decenii, așa că până și organele UE s-au resemnat.
- Extinderea birocrăției corupte. România este considerată, în mediile de afaceri, ca țara cu cel mai ridicat risc de instabilitate legislativă.
- Cu invectivele naționalism, șovinism este discreditat, și astăzi, interesul național.
- Degradarea învățământului (ajuns tarabă de vândut diplome), ca și selecționarea și promovarea cadrelor, generează în rândul tineretului sentimentul neputinței și inutilității. Pe marea majoritate a studențimii nu o mai interesează nici o manifestație politică.
- Clasa politică s-a îmbogățit, peste noapte, prin privatizare, comisioane sau furând, pur și simplu, miliarde din banul public cu credite neperformante ș.a.m.d. În spatele imaginii democratice,

Ion Olteanu (Bucuresti): Sa luam pe rand partidele din Coalitie:- PSD avea pe vremea lui Iliescu un minim de predictibilitate, pentruca Iliescu avea autoritate asupra partidului iar actiunile acestuia se corelau cu profilul sau intelectual si moral, precum si cu interesele sale.

Acum, Ponta este o interfata condusa de un grup de baroni locali cu pondere mare in colectarea de voturi in timpul alegerilor. Banuim cine sunt acesti baroni dar nu le cunoastem interesele si, fiind mai multi indivizi cu interese diferite, deciziile sunt luate in urma unor 'N combinatii de X'. Stim in ce directie vor sa actioneze acesti baroni dar nu avem cum sa anticipam cand si cum vor actiona. Tinand seama ca secretul in cadrul

partidului este pazit drastic, intreg partidul devine o bomba politica cu declanșare imprevizibila.

Totodata, Ponta este un om amoral adica fara de morala si fara caracter. Pe el nu-l preocupa daca actiunile sale respecta rigorile vreunei morale (crestine, mozaice, islamice) ci, doar, daca ele vor raspunde intereselor sale politice, economice si de putere. Din acelasi aluat este si grupul de baroni care controleaza partidul. Acesti oameni nu au retineri, rusine si nici-o preocupare pentru binele general, se avanta in actiuni dubioase fara teama pentru ca stiu ca nu are cine sa-i pedepseasca. In acelasi timp, Ponta are acele comportamente, care il ajuta sa ramana la conducere si sa rezolve problemele baronilor. Ponta ramane la conducerea formala a PSD pentruca asculta de comanda grupului de baroni, isi schimba parerea dupa cum i-o cere situatia, minte fara limite, isi apara acolitii chiar daca sunt lichele sau infractori dovediti, improvizeaza cu usurinta pentru a amagi pe cei care inteleg situatia reala, manipuleaza prin bani si alte favoruri functionarimea, pensionarii si alte categorii anchilozate mental, inoada si sfarma aliante in functie de interesul personal si fara nici-o ezitare sau respect fata de logica si morala.

Pe de alta parte, baronii locali, in cel mai bun caz sunt preocupati sa tina sub control electoratul din propria feuda. Interseul general, al Romaniei, nu este problema lor, cu exceptia festivalurilor patriotarde si a declamarii pe scenele publice. Maestria baronilor consta in a lasa oamenilor din feuda lor indeajuns cat sa nu se razvrateasca si nu atat de mult, incat sa ingradeasca posibilitatile baronilor de a fura banul public pentru ei si familiile lor.

In PSD, raul a prins radacini adanci, inca din vremea lui Iliescu si a ajuns acum la forma sa primitiva si intruchipat intr-un grup de oameni de cea mai joasa valoare umana si morala. Longevitatea politica a lui Iliescu, contribuie la mentinerea acestei stari, care va dura multi ani si dupa disparitia lui. Din aceasta cauza nu vad posibil ca PSD sa se reformeze, astfel incat sa raspunda cuvântului 'democratic' din denumirea sa. Daca Ponta va fi schimbat, locul lui va fi ocupat de un alt politician cu profil asemanator, pentru ca altceva nu vor accepta baronii. Intr-un viitor nu pre indepartat va fi nevoie ca noua generatie cu orientare de stanga sa se rupa de PSD si sa alcatuiască o noua formatie politica, de stanga, care sa respecte democratia in interiorul si in afara ei.- PNL nu mai este un partid al celor cu gandire politica liberala iar daca si-a mai pastrat ceva din aceasta alcatuire, acel ceva este total anihilat de grupul de persoane, pe care Crin Antonescu si le-a adus in preajma si care are in fapt dreptul de decizie in partid. Ca urmare PNL nu mai actioneaza in baza doctrinei liberale si in interesul Romaniei ci exclusiv pentru interesele lui Antonescu si al celor din conducerea partidului. Despre PNL nu poti spune ca este de dreapta, stanga, centru etc. PNL s-a transformat treptat intr-o gasca. Printre membrii PNL se regasesc si putini oameni de buna credinta, cu gandire liberală si care, neavand alte posibilitati de asociere, ezita sa paraseasca partidul. Acesti oameni nu au nici-o influenta asupra partidului, decat, pe ici pe colo, prin unele organizatii locale, unde trebuie sa aiba grija cat si cum transforma gandul in verb. Influenta negativa a baronilor locali ai PNL este calitativ la fel de puternica ca si la PSD dar, cantitativ, mai redusa potrivit cu numarul baronilor PNL. La fel ca in PSD, Antonescu si-a format o sleahta gata in orice moment sa hamaie, la comanda, impotriva adversarilor politici. Pentru a alimenta aceasta grupare cu indivizi adecvati, Antonescu a nesocotit orice criterii de racolare sau de promovare. Iesirea PNL de la guvernare s-ar putea sa duca la iesirea de pe scena a lui Antonescu si a acolitilor lui. Atunci se va vedea care este raportul de forta intre baronii PNL si liberalii de valoare din cadrul partidului.

- Partidul Conservator functioneaza ca un SRL in care patronul ia hotararile, stabileste si rupe aliantele, organizeaza si finanteaza propaganda, primeste sau alunga membrii de partid, dintre care cei din conducere au fisa postului ca orice salariat. In fond, PC exista multumita mizeriei din PSD si PNL.- UNPR este o grupare de mercenari, condusa ca o unitate militara.

De asemenea, se remarcă faptul că USL beneficiaza în plus de sprijinul unor grupuri de parlamentari, alcatuite in baza unor reglementari anacronice si anume:
- UDMR nu este un partid ci o uniune etnica, care nu are ce cauta in Parlament. Parlamentarii UDMR nu vor actiona pentru interesul general al Romaniei ci, numai pentru interesul grupului etnic, care de multe ori este potrivit interesului general. Acceptarea in continuare a situatiei in care aceasta grupare etnica beneficiaza de drepturi parlamentare este o mare slabiciune a romanilor. Ungurii trebuie sa-si exercite drepturile politice ca toti ceilalti cetateni in cadrul partidelor politice. Dansul politic al UDMR si tendinta lui de a se alia cu partidul aflat la putere constituie astfel un bonus nelegal acordat majoritatii parlamentare.- Parlamentarii minoritatilor nationale sunt deasemenea o aberatie similara UDMR iar votul lor permanent alaturi de Putere este deasemenea un bonus pentru majoritate.- Independentii reprezinta un cancer politic, pentruca nici-unul dintre ei nu a ajuns in Parlament prin votul electoratului ci in urma dezertarii din celelalte partide parlamentare. Mentinerea lor ca Parlamentari este una din mizeriile perpetuate dealungul a 24 de ani prin toleranta vinovata a tuturor partidelor. Independentii voteaza intodeauna alaturi de majoritate; inca un bonus.

Viorel Roman (Bremen): Subscriind la acestea, aş încerca iarăşi să văd cauzele mai vechi ale acestor aspecte ale răului. Totul s-a privatizat, învăţământul, sănătatea, siguranţa personală, sărăcia, armata.

Cei care supravieţuiesc cu câţiva euro pe zi, subadministraţia de la Bucureşti, n-au încotro. Aşa că nu-i surprinzător că milioane fug spre Vest. Oricum, din toate timpurile, numai în Occident s-au putut afirma Enescu, Brâncuşi, Vlaicu, Vuia, Coandă, Cioran, Eliade, etc. Probabil că în cultura de anonim de la Porţile Orientului nu ar fi ieşit din mediocritate. La moldo-valahi nu există o clasă de mijloc sau o burghezie naţională, ca în Apus, ci numai intermediari, agenţi, dealeri, vătăfi, interlopi, care cu toţii sunt hotărâţi să distrugă orice şansă de integrare reală în UE, pentru că ei nu au o religie, ci popi, care să-i ierte mai mult decât pot ei fura. Zeci de miliarde de euro le stau la dispoziţie ca să modernizeze ţara, dar ei nu le folosesc pentru că ar trebui să dea socoteală la UE pentru ei. Nu mai există bănci sau întreprinderi autohtone notabile, ci numai filiale ale unor bănci şi companii străine. Totul depinde de buget şi de şansa de a primi contracte privilegiate, bineînţeles, în cârdăşie. Contractele, examenele, licenţele, locurile de muncă, aprobările devin facile numai prin corupţie, infl uenţă, şpagă, etc. Capitalism de cumetrie. Că de la buget se fură, ştie arhimandritul Pârveu şi cum: „Slujbaşii ţării, căftăniţii vând la preţ de piatră seacă şi fi er vechi bunurile realizate de tine, sub oblăduirea şefi lor lor, împart banii, apoi sunt judecaţi de ochii lumii şi primesc pedepse cu suspendare, adică mulţumesc, la revedere, te chemăm noi când avem nevoie de serviciile tale.” Croitoru e mai puţin folcloric: „Clicile antreprenorilor de carton ale politicianilor nu se îmbogăţesc din riscurile pe care şi le asumă pe bani proprii, ci din alocările de la buget, iar cei care plătesc impozite şi taxe n-au ce face, au ghinionul de a fi moldo-

valahi, români captivi.” Ce să-i faci?! 500 de ani au supraviețuit moldo-valahii sub cea mai incompetentă administrație din lume, cea turco-fanariotă, 50 de ani sub cea sovietică. Acuma ei sunt în Europa numai aparent, pentru că noua statuie a lui Kemal Atatürk e pe Calea Victoriei și faptul că în locul Aeroflot-ului rus s-a instalat, la București, Turkish Air pe Magheru sunt indicii mai sigure. Moldo-valahii sunt, în continuare, provinciali turco-pravoslavnic, chiar dacă bacșișul se cheamă acuma comision și Înalta Poartă e UE. De la vlădică la opincă nu s-a schimbat mai nimic. (Vezi pe www.vioarel-roman.ro „Scrisoarea deschisă adresată poporului român” de arhimandritul Iustin Pârvu și pe www.badpolitics.ro Lucian Croitoru de la BNR: „În România nu e capitalism, clicile de antreprenori de carton-politicieni au acaparat economia”) Ca și Vodă, președinții moldo-valahi au o soartă ca sub fanarioți. Ceaușescu este lichidat, Iliescu a lichidat economia, Constantinescu s-a auto-lichidat, Băsescu vrea o amnistie pentru el și îi pregătește pe Ungureanu & Tismăneanu cel Tânăr să-i convingă pe naivi că o formă fără fond, statul lui, o fi cțiune dependentă de FMI, e cu UE compatibil. Cam cum au încercat și eșuat, sub sovietici, și Ana Pauker & Tismăneanu cel Bătrân. Noua clasă politică imită establishment-ul din Vest. Cutumele turco-fanariote sunt însă cât se poate de reale. Vodă e deasupra legii și împreună cu boierii cei mari decid totul în Consiliul Suprem de Apărare al Țării. Baronii locali, boierii mici și maziliții își cumpără însă funcțiile fără nici o jenă. E o chestiune de psihologie socială și, tocmai de asta aș trece în revistă cele cinci principii ale școlii sociologice de la Frankfurt:

- **Principiul reciprocității.** În fi ecare societate umană există un cod de comunicare, reguli clare după care se fac cadouri, se salută, se acceptă, se exclud, se fac complimente, se jignesc, etc. Așa ajung oamenii în final să-și coordoneze activitățile și să coopereze pozitiv, adică să facă căsătorii, afaceri, organizații stabile sau să coopereze negativ, să divorțeze, să intre în confl ict, război, etc.
- **Principiul preferinței.** În fiecare societate se fac în permanență judecăți de valoare, o departajare între bun și rău, între tolerabil și intolerabil, se moralizează permanent și, de regulă, învinge ceea ce a fost din totdeauna, sfânta tradiție. În relațiile noastre preferăm sau respingem. De aceea s-a instituționalizat toleranța pentru celălalt, care merge până la a crede că și în științele sociale este posibilă lipsa de prejudecăți.
- **Principiul identității colective.** Societățile umane au granițe – unii sunt acceptați, alții sunt excluși. În numele individualismului, cosmopolismului, globalizării putem, desigur protesta, dar fără mare succes.
- **Principiul camufl ării și al comunicării subtile, indirecte, sau al tabuului.** Toate societățile umane au un cod de comunicare în care este implicit, totuși foarte clar definit, ceea ce se poate spune și ceea ce este după perdea, interzis, tabu. Chiar și cei care luptă îm- potriiva tabuurilor, de regulă le reformulează, modernizează pe cele vechi sau creează unele noi, cum a fost cazul iluminiștilor, sau, mai recent, al comuniștilor, al globaliștilor.
- **Principiul consecințelor fatale.** Fiecare acțiune, întreprindere umană are o consecință mai mult sau mai puțin dorită, care, la rândul ei, generează altele la fel de puțin controlabile ș.a.m.d. În trecut, acest lanț al slăbiciunilor era defi nit ca ceea ce

ți-e scris, soartă sau destin. În zilele noastre, în era individualismului, acest principiu, oarecum fatalist, este controversat pentru că omul modern crede că totul depinde de el. Fundamentul cultural al normelor și valorilor, al organizațiilor este codul religios al societății, după cum se poate observa folosind modelul american și principiile germane. Adevăr implacabil cu care s-au luptat imperiaștii din sec. XIX, comuniștii din sec. XX și se confruntă în zilele noastre teoreticienii și practicienii globalizării, ai integrării în UE. Pentru că, fără o armonizare a valorilor ortodoxiei cu cele ale Occidentului, integrarea social-economică, a organizațiilor din est și vest, este iluzorie. Greco-ortodocșii ori se reorientează și reorganizează după achizițiile comunitare occidentale, ori rămân la periferia Europei. Chestiune veche și bine cunoscută, din păcate, azi, politic, incorectă. De un mileniu se pune problema refacerii unității creștine și numai apoi a celei politico-administrative în Europa. În prezent se procedează exact pe dos. Se implementează acquis-ul UE, forma laică a codului canonic romano-catolic, și apoi, sau, în cel mai bun caz, concomitent, va avea loc cândva și armonizarea valorilor. În tranziția culturii organizațiilor greco-ortodoxe spre modelul UE, se introduc de peste un deceniu legi, instituții occidentale, în speranța că forma va genera fondul, dar, pentru că se ocolește încă dihotomia valorilor, normelor, pe scurt dimensiunea religioasă a integrării în Europa, rezultatele sunt sub așteptări, sau periculoase ca deraparea fi nancieră a greco-ortodocșilor.

Ion Olteanu (București): Exact. Iar asta ne îndreptățește să vedem cam în ce raporturi se află Biserica și o asemenea societate. Pentru că, alături de stat, un mare rol în educarea cetățenilor unei țări îl are biserica. Instituțiile statului contribuie la educarea cetățenilor în primul rând prin aplicarea legilor deci a disciplinei contractuale, complet și în mod egal pentru toți. Statul român nu face față acestei cerințe, pentru că indivizii care îl alcătuie au ca principal scop să-și creeze un statut, care să-i ferească de rigurile legii. Procedând astfel, statul din vremea lui Ceaușescu, ca și cel de acum, devine o unealtă a Satanei, împingând oamenii să se alature raului și lipsei de onoare. Ca urmare, societatea românească este lipsită de orice resurse care să se impotrivescă raului, ci dimpotrivă ea este cea care corupe tinerele generații și le anihilează firavele îndemnuri de moralitate și respect al legii, primite în familie și la școală. Cel mai bun exemplu îl constituie cohortele de politicieni tineri care se dovedesc atât de pricepuți în minciuna și lipsiți de un minim de moralitate. Ar fi de așteptat ca Biserica românească, al cărei corp de slujitori este relativ redus ca număr (nu cred că depășește 20 mii) și este aproape în totalitate supus unui sistem educațional bine organizat, să poată fi mobilizată pentru a interveni în educarea mirenilor, asupra vieții cărora își menține permanent atenția. Și totuși nu se întâmplă așa, dacă avem în vedere instituțiile bisericești adică pe ierarhii ei. În ultimul timp, cu regret regăsim în comportamentul instituțiilor bisericești multe învățăminte primite atunci când am fost scoliți în filozofia materialismului istoric cu privire la raportul dialectic dintre bază și suprastructură. Baza materială, care potrivit teoriilor marxiste este determinanta pentru formarea suprastructurii (lumea gândirii, a ideilor), se bucură de atenția obsesivă a multor ierarhi, cu speranța că prin creșterea puterii materiale a bisericii, se va extinde credința și morala creștină. Aceasta preocupare excesivă pentru baza materială se regăsește în străduința instituțiilor bisericești să mărească avera imobiliară a Bisericii dar și a slujitorilor ei. Sunt mulți preoți și călugări, care își cunosc menirea de pastori ai sufletelor mirenilor. Dumnezeu să-i răsplătească

aici și în lumea de apoi. Insa, cei ce-i conduc, extaziati în fața puterii economice a Statului Vatican, sunt convinși că prin mărirea bazei materiale a BOR precum și prin amplificarea cantitativa a puterii sale administrative, vor accede mai bine la sufletele oamenilor. Or, tocmai exemplele negative din viața Vaticanului și străduința noului Papa, Francisc, să aducă un nou suflu în Biserica Catolică ar putea să ajute ierarhia ortodoxă să înțeleagă că bogăția nu interesează temeliile credinței creștine. În plus, BOR vadește prea mult respect și, uneori, chiar obediența față de puterea politică. Lipsesc aproape total reacțiile Bisericii față de excesele puterii, chiar și atunci când principalele victime sunt mireni și sufletele lor. În mod frecvent, în plan local Biserica trece cu vederea comportamentele amurale ale aleșilor iar de multe ori le oferă acestora, contra donații, spații publicitare pe pereții interiori ai construcțiilor bisericesti. Desigur că nu este menirea Bisericii să fie leagan al luptei politice și al răzvrătirii în forță. Dar, protestul pasnic, prin care populația să îi atenționeze pe politicieni că își nesocotesc obligațiile asumate ca reprezentanți aleși poate să fie un obiectiv comun al mirenilor și al clerului care îi pastorește. Lupta împotriva Satanei nu ar trebui să determine Biserica să aibă o atitudine de dezvaluire a comportamentului amoral al aleșilor? Iubirea de seaman și grija pentru sufletul mirenilor nu-i cere Bisericii să condamne minciuna și hoția politicienilor și a demnitarilor statului român?.

Oare tăcerea și îngăduința repetată când raul își face culcuș lângă usa Pronașului bisericesc nu devine un indemn ca raul să-și caute lacas și după aceasta? Iată de ce consider că Biserica ortodoxă, în deosebi acolo unde statul nu își îndeplinește rolul educativ față de cetățenii săi, ar trebui să acționeze fără reținere în viața socială, indemnând pe credincioși să apere viața publică de influența politicienilor verosi.

Viorel Roman (Bremen): Ajungând astfel la corupția statului de drept și ca sechelă a tuturor vicisitudinilor și ca rezultat România aniversază un secol de când tezaurul lor se află la Moscova și două secole de când rușii au obținut de la turci dreptul de a-i proteja, de a-i avea subordonați pe ortodocșii moldo-valahi și un mileniu de când au fost forțați să preia o ierarhie ortodoxă greco-slavă, străină de limba și originea lor latină. Altfel le tăia popa (greco-slav) limba (latină). Aderarea de jure la UE/NATO este percepută de moldo-valahi ca un alibi, paravan în spatele căruia ei pot continua practicarea cutumelor orientale, paternaliste, fanarioto-pravoslavnice. Fiindcă proprietatea privată garantată în domeniul financiar, încrederea într-un sistem social-politic și de drept stabil este rețeta bunăstării și progresului. Politica și banii sunt cele două fețe ale aceleiași monedei. O societate prosperă are nevoie de un sistem de drept și social-politic stabil, garantat de o politică în care cetățenii să aibă încredere. Ea nu se obține, fi rește, peste noapte, dar este indispensabilă, mai ales în zilele noastre ca urmare a globalizării. Românii știu foarte bine, după experimentul colectivismului ortodoxocomunist, că fără o proprietate privată în domeniul financiar nu este posibilă bunăstarea pentru că energiile se blochează în politica de a obține, redistribui bunuri materiale prin Pile, Cunoștințe și Relații – PCR. În articolele *Statul la români* și *Corupția la români* (vezi în www.viorelroman.ro) se poate vedea cum statul ortodox nu garantează proprietatea privată, nu există un sistem social, de drept stabil garantat de o politică credibilă, în care cetățenii să aibă încredere și astfel să prospere material. De aceea economia subterană este azi de 50 miliarde euro și o treime din forța de muncă

activă a fugit în Vest. Criza actuală din UE nu se compară cu falimentul Lagărului comunist, cum se întreba Vladimir Bukowski în cartea *Uniunea Europeană o nouă URSS?* (Ed. Vremea, București, 2006 p. 166), decât în măsura în care sunt unele încercări mai ales ale greco-ortodocșilor de a socializa pierderile prin EuroBonds etc., de a se folosi de UE ca instrument de diluare a responsabilității. Indiferent ce decizii se vor lua în urma crizei financiare și de încrederea actuală e puțin probabil că de la simplul cetățean în cele 27 de state suverane ale UE să fi e scoasă din funcție libertatea de a lua decizii și de a purta apoi responsabilitatea lor, pentru că forță europeanilor de a lungul istoriei nu s-a bazat pe numărul de locuitori sau pe resurse materiale notabile. Aici ar trebui să precizez faptul că Europa, Sfântul Imperiu Roman, Liga Creștină, azi UE/NATO s-a clădit pe patru piloni care rămân valabili și în zilele noastre: • literatură clasică greco-romana, • dreptul roman, statul de drept, • biserica Romei, urmașul Sfântului Petru și • energia neamurilor germanice, care au preluat, odată cu botezul la Roma al împăratului Carol cel Mare misiunea civilizatoare romană. Corelația dintre statul de drept și bunăstare este evidentă, ele merg mână în mână. S-a demonstrat statistic de către Banca Mondială: cu cât încrederea în justiție este mai mică cu atât mai mic este BIPul pe cap de locuitor. Bazându-se pe datele de la Banca Mondială, FAZ Grafik Bocker a făcut diagramă Rechtsstaat und wirtschaftliche Prosperität gehen Hand in Hand in den Transformationsstaaten Mittel und Osteuropa din care se vede clar că Uzbekistanul, Kirghizia, Turkmenia nu au nici BIP/locuitor mare, nici încredere în justiție. La polul opus sunt Slovenia, Cehia. România este cu Bulgaria și Muntenegru pe la mijloc, BIP/locuitor 7.500 euro și încrederea în justiție sub 60%. Încrederea în justiție este mai mare la transilvăneni și bănățeni decât la moldo-valahi. În acest context, ideea statului de drept, a UE fără Biserica s-a dovedit contraproductivă, pentru că are la bază o falsă conștiință, generată de escamotarea normelor, valorilor, judecăților religioase pe care le-a făcut în prealabil. UE se bazează pe codul canonic romano-catolic, actualizat și modernizat, așa-zisul *acquis communautaire*. Credința și ordinea lumii se condiționează. Incompatibilitatea dintre greco-ortodocși și romano-catolici nu este insurmontabilă. O condiție a înțelegerii și aplicării statului de drept, drepturile universale ale omului, așa cum le înțeleg și aplică occidentalii, este continuarea dialogului dintre Președintele României, patriarhul cu Papa de la Roma pentru a depăși tranziția, incertitudinea și de a câștiga încrederea partenerilor occidentali, este părerea mea pe care o subliniez și în concluzie.

Ion Olteanu (Bucuresti): Mi-aș permite și eu niște concluzii :a) Atata timp cat USL/PSD va detine majoritatea in Parlament, Romania va avea un traseu sinuos si imprevizibil. Tendinta generala a actiunilor politice va fi anihilarea opozitiei, consolidarea puterii grupului de conducere din Bucuresti si a baronilor locali, subordonarea tuturor institutiilor statului astfel incat dreptul de decizie sa apartina conducatorilor politici de la centru si din teritoriu, amagirea populatiei inclusiv prin favoritisme selective orientate in special spre principalele grupuri sociale, care detin pondere in votul electoral. Concentrarea deciziilor in mana catorva mii de persoane si slabirea puterii institutiilor statului vor anihila inceputurile democratice, facand posibile derapaje majore pe traseul viitor al Romaniei. b) Monopolul puterii urmarit intotdeauna de cineva, iar acum de USL si in primul rand de PSD nu se poate face fara coruptie, ca principal sursa de

finantare a actiunilor politice si de satisfacere a intereselor grupurilor de la centru si din teritoriu.

Prin urmare, coruptia va creste, bugetul statului va fi spoliat, vor fi ignorate principalele nevoi ale Romaniei (investitii, invatamant si sanatate), se va accentua polarizarea sociala (tot mai putini bogati si tot mai multi saraci), clasa de mijloc va disparea, primitivismul politic va fi generalizat, se vor acutiza tendintele centrifuge pentru extinderea autonomiei la diferite regiuni (Transilvania de vest, Judetele cu majoritate maghiara, Bucovina, Dobrogea), exodul tinerilor de valoare se va generaliza, va creste ponderea imigrantilor (turci, arabi, evrei, chinezi), care nu vor putea fi controlati de statul romanesc si vor constitui un catalizator puternic al coruperii institutiilor nationale. c) Este posibil ca PSD sa faca in continuare mari greseli politice si sa provoace reactii din partea UE cu consecinte negative in plan economic, astfel incat pana la alegerile parlamentare din 2016 sa se aspreasca atitudinea electoratului PSD. Daca intre timp celelalte partide, inclusiv PNL, vor fi capabile sa depaseasca faramitarea actuala si sa devina o solutie alternativă la PSD, s-ar putea ca noul Parlament si noul Guvern sa aiba o alta alcatuire. Nu vor fi schimbari uriase, dar s-ar putea reaseza politica sociala si cea economica pe un nou fagas, cu alte perspective decat cele actuale. Din nefericire, cu năravurile lui urâte, Basescu ramane principalul adversar politic al PSD. El nu are resurse imaginative si isi mentine aceleasi comportamente care l-au compromis grav, ducând la mari esecuri. Deasemena, PDL se pare ca nu a functionat niciodata ca un partid de sine statator, fiind prea supus dictaturii lui Basescu, asa ca este lipsit de initiative si balteste intr-o atitudine echivoca, lipsita de orice combativitate politica. Nici el, nici alte formatii alcătuite clientelar nu pot constitui o opozitie perpetuând mahalaua politică și agravând urâtele ei năravuri.

d) Principalele cauze ale stagnarii Romaniei sunt educatia precara a romanilor, in primul rand a celei contractuale, aplicarea partiala, stramba si selectiva a legilor. Raul, tentatiile lipsei de moralitate si a comportamentului necivilizat se regasesc si in societatile occidentale. Acolo, inasa, cetatenii stiu ca orice incalcare a legii ii va scoate din randul celor demni de stima si le va transforma viata intr-un calvar. Cei mai multi romani sunt convinsi însă ca, oricat ar gresi, se vor descurca ei cumva. De aceea, a fi descurcarea, in Romania este o calitate.

Solutii Teoretic, sunt multe solutii. Romania are multe probleme dar, cu exceptia gradului redus de educatie și de bună credință a corpului electoral, nici una nu-i afecteaza radical fiinta nationala, teritoriul si structura sociala. De bine de rau, avem un minim de stabilitate si echilibru macroeconomic, dispunem de resurse naturale, populatia este muncitoare si disciplinata daca este motivata cum trebuie. Totusi, ori de cate ori aud analisti, politicieni, intelectuali ca enunta solutii salvatoare ma impiedic in intrebarea: Dar cine poate sa actioneze in aceasta directie? La aceasta intrebare nu avem raspuns pentru ca cei care au, sau ar putea avea puterea in stat nu sunt capabili sau nu sunt interesati; ori, pur si simplu, nu vor sa adopte masurile respective. In acest caz avem dreptul să vorbim si despre o anumita lipsa de sanse: Din nefericire, in ultimii zeci de ani, Dumnezeu nu ne-a dat nici un conducator intelept. Pe de alta parte, electoratul nu este educat sa-si apere drepturile si sa-i judece pe cei alesi cum isi indeplinesc indatoririle. De aici decurge inexistenta societatii civile si lipsa de activism civic a romanilor, acestea fiind motivele grave care împiedică coagularea populatiei in jurul unei idei.

In aceste conditii imi raman trei sperante:

1) Timpul va aduce o imbunatatire in randul electoratului: cei batrani din mediul rural se vor primeni, deasemenea se va reduce numarul pensionarilor de la oras proveniti din mediile mai putin educate, o buna parte din emigrantii de varsta mijlocie se vor intoarce in tara cu o noua atitudine, electoratul tiganesc se va reduce si el prin emigratie, tot mai multi tineri vor intelege ca la alegeri este hotarata soarta lor, s.a.m.d.

2) UE, aparand interesele investitorilor occidentali, nu va tolera derapajele mari de la mecanismele democratice ale statului de drept si vor obliga politicienii romani sa fie mai precauti cu actiunile lor.

Totodata, continuarea federalizarii Europei va ingusta spatiul de brambureala al politicienilor romani.

3) Descentralizarea administrativa in Romania va reduce dezavantajele democratiei reprezentative si va favoriza inlocuirea ei, acolo unde va fi posibil, cu democratia directa. La nivel national este greu de gasit un politician, care sa asigure reforma generala a vietii romanilor dar intr-un judet, oras sau comuna aceasta s-ar putea realiza, fiind de asteptat ca exemplul bun sa aiba rezonanta si sa fie imitat.

Procesul este, bine înțeles, de durata, dar nu imposibil ; si orice progres local poate imbunatati viata a mii de romani.

Viorel Roman (Bremen): La Periferie, in lumea crestinilor orientali, ortodocsi, si asta este valabil in tot orientul, de la Bucuresti pana in Tokio, din Belorusia pana in Bangkok, Statul si Biserica formeaza o unitate de nezdruccinat. Conducatorul Statului si Bisericii, sau a Credintei asiatice, e venerat fara conditii de fideli. Un echilibru al puterilor in stat este privit cu neincrederea acordata influentelor de neinteles din occident, din Centrul lumii. Asta genereaza o structura social-politica, care a existat si inainte de 1944.

La Periferie, conducerea tarii este in mana a circa o mie de clanuri, care coopereaza clientelar cu Centrul si mimeza, de bine - de rau, democratia de tip Westminster. Rezultatul e bine cunoscut: bogati si saraci; forme fara fond; subdezvoltare; dependenta financiara de Centru; fuga celor calificati; precariat fara clasa de mijloc etc. Clanocrazia de la Periferie va fi depasita numai cu timpul de supravegherea de la Centru a sistemului de drept, a bugetului de stat, de regionalizare, de emigranti luminati etc. Problema e ca in nici o tara orientala nu s-au obtinut rezultate notabile pe aceasta cale. Va reusi UE/NATO in Romania, Grecia? La romani numai dictatura de dezvoltare, de inspiratie ortodoxa, despotica, teoretizata de Mihail Manoilescu, a avut succes. Dar furia cu care au distrus moldo-valahii dupa Revolutia din 1989 tot ceea ce construisera cu mari eforturi este fara precedent ; si este putin probabil ca o vor lua din nou de la capat, ca Sisifus. O revenire la dictatura de dezvoltare, la autarhie, nu mai este posibila in globalizarea vremurilor noastre. O tranzitie lenta supravegheata de UE / Centru se va izbi de rezistenta clanocratiei si de pasivitatea contemplativa a credintei orientata spre Moscova si Constantinopol. Singura perspectiva viabila de a iesi din groapa istorica in care sunt tinuti ortodocsii moldo-valahi de greco-pravoslavnicii de un mileniu este continuarea

dialogului inceput de Fericitul Ioan Paul II in vederea Unirii cu Roma si integrarea in civilizatia occidentala. Easte părerea mea și am mai spus-o.

Așadar, privită din Centru, realitatea romanesca nu se deosebeste prea mult de cea din alte tarii de la Periferie. Alta este fireste perspectiva Periferiei raportandu-se la Centru, de unde vin toate impulsurile politice, socio-economice si nu in ultimul rand cele teologice. „Statul si Biserica”, tema unui cercetator din Centru si a unuia de la Periferie, din afara si din Romania, ambi animati de a gasi adevarul și nu argumente impotriva adversarului, continuă în aceeași neconvențională formă de dialog, dar fără replici de răspuns imediat, pe tema :

2. Privind înapoi cu mânie

Viorel Roman (Bremen): După 1989, multora ne-a devenit clar ca refacerea statului roman se va face printr-un dialog cu Roma. De aceea a venit Fericitul papa Ioan Paul II, subliniind momentele în care țara intra in UE/NATO. Dar, dacă vorbim despre nostalgia românilor, după Institutul Român de Studii Sociale, 53% din români s-ar întoarce în epoca lui Ceaușescu. Conform unui studiu al Pew Research Center dintre bulgari numai jumătate sunt de acord cu trecerea la un sistem democratic occidental. În fostul Lagăr nostalgia după dictatura ortodoxo-comunistă este a tot prezentă. În Rusia dispariția URSSului este considerată o mare catastrofă geopolitică. Mai ales că, după revenirea la ortodoxie nu a fost rezolvată niciuna din problemele economice, social-politice. Asta poate explica de ce milioane de ortodocși emigrează în masă spre vest. Din România sunt trei milioane. Majoritatea probabil, cu sindromul Optimismului Nerealist, care bântuie ca o fantomă prin Europa, ca fantomă a Ligii Comuniștilor văzută de Marx în 1848. În How unrealistic optimism is maintained in the face of reality, Tali Sharot, Christoph Korn & Raymond Dolan constată in Nature Neuroscience; epub 9 oct. 2011, că 80% din occidentali suferă de Optimism Nerealist, sunt incapabili să gândească realist când sunt confrunțați cu realități dure pentru care nu sunt pregătiți. Asta poate explică în parte și protestele așa-zișilor Indignați de falimentul statului social, o relicvă a Războiului Rece. În Europa Centrală creșterea economică de 35% a ajuns la 0,5% în primul deceniu al sec. al XXI-lea. Venitul a 90% din populație stagnează sau scade, numai 10%, prosperă. După ce fascinația comunismului a dispărut, se volatilizează și cea a Americii. Euforia din 1989, când s-a renunțat la Cortina de Fier care-i despărțea pe ortodocși de occidentali, s-a transformat treptat într-o nostalgie după timpurile bune din trecut. Până în 1989 mai era speranța ca, după Războiul Rece și refacerea unității creștine va apărea un nou model de urmat, după ce ortodoxo-comunismul slav și capitalismul anglo-saxon protestant au eșuat. Globalizarea este numai aparent ceea ce se dorea. Fără refacerea unității creștine se blochează energii sociale, cooperarea și coordonarea activităților economice bate pasul pe loc. În UE, România, Bulgaria sunt ținute într-o carantină cu speranța că Schisma din 1054 va fi depășită și se vor orienta spre vest. Ce-i de făcut? Vizita Fericitului Papă Ioan Paul al II-lea la București a deschis noi perspective ortodocșilor. Cu toate că dialogul cu Roma nu-i pe măsura așteptărilor, președinții moldo-valahi Ceaușescu, Iliescu, Constantinescu, Băsescu sunt conștienți, într-o măsură mult mai mare decât domnitorii greco-fanarioti sau regii germani de

necesitatea ieșirii în lume din groapă istorică în care sunt ținuți în lanțurile grele ale duhovniciei și soborniciei moscovite și constantinopolitane de mai bine de un mileniu urmașii legiunilor pierdute de la Dunărea de Jos, românii. Integrarea lor, mai ales a moldo-valahilor, care nu au făcut parte din Sfântul Imperiu Român și Liga Creștină, azi UE și NATO, este numai un început promițător, un cadru formal necesar, dar departe de a fi suficient. Integrarea în Europa a moldo-valahilor trebuie completată cu dimensiunea spirituală pentru a ajunge la o emancipare națională și socială a tuturor românilor, *de facto*, nu numai *de jure*. Asta se poate realiza numai prin refacerea unității în diversitate cu Biserica Romei de către Președintele țării și Patriarhul său ortodox. De un real folos în acest demers este Preafericitul Lucian cardinal Mureșan, arhiepiscop major de Făgăraș și Alba Iulia, membru de onoare al Academiei Române, experiența Bisericii Române Unită cu Roma, greco-catolică, a Școlii Latiniste, care au jucat un rol esențial în dezvoltarea culturii române moderne. Pentru că ideea emancipării, renașterii naționale este a corifeilor Școlii Ardelene, tot așa cum fapta unității naționale este a moldo-valahilor. Sinteza dintre ideea și fapta națională, dar mai ales orientarea spirituală de la Moscova și Constantinopol spre Roma, spre Europa occidentală trebuie să meargă mână în mână. După asta sunt nostalgici, asta speră toți românii, nu reîntoarcerea la dictatură de dezvolt-

Ion Olteanu (București): În fapt și de drept, statul comunist (proprietar quasi universal cu o birocrație sovietizată adică fără niciun respect față de cetățean) nu a fost reformat ci desființat, ceea ce a provocat o pierdere uriasă în plan economic și social, pentru ca :

a) Industria, agricultura și sistemul de irigații au fost demolate. Eu știu că Ceaușescu, prost sfătuit și manipulat, a creat o industrie care nu ținea seama nici de pietele estice și nici de cele vestice. În plus, idiotenia cu fortarea în anii 80 a rambursării datoriei externe a măncaț un deceniu din viața morală a tehnologiei importate. În 1980 produceam la un nivel calitativ apropiat de cel occidental și superior celui estic ; dar în 1990, multe capacități industriale erau depășite tehnologic iar calitatea produselor era scăzută din cauza componentelor și materialelor indigene de proastă calitate. Marea dezordine financiară și valutară a creat o criză generalizată, care a paralizat total investițiile. Excepție făceau doar Casa Poporului și cele două mari bulevarde nou croite în urma demolărilor. Pierderile prin demolare și dirijarea putinelor resurse spre investiții neproductive (în 1989, Bucureștiul avea excedent de locuințe și de spații de birou) au secătuit țara. În 1990, cu cei 1,5 miliarde dolari SUA mosteniți de la Ceaușescu puteam foarte bine să lansăm un program de readucere la viață a capacităților de producție în domeniile care aveau piața de desfacere. Marele demolator Petre Roman a optat însă pentru a defini industria un cimitir de fier vechi, ceea ce după alți 10 ani a și ajuns să fie iar România a devenit un mare exportator de fier vechi. Oare acest comportament al tânărului nostru Premier a izvorat numai din prostie?

b) Principalele componente ale economiei naționale au fost desființate. Marii noștri economiști (Vacaroiu și Postolache) au preferat să lanseze programul antiinflaționist prin import de bijuterii și de electronica modernă, pentru a absorbi banii pe care Guvernul îi aruncase pe piață, obligând toate întreprinderile să restituie părțile sociale cumpărate de populație și lăsând astfel industria fără fonduri de rulment. Guvernul de atunci a lovit crancen economia și prin desființarea proprietății statului (Legea 15/1990) dar fără a

stabili un sistem de gestionare a societatiilor comerciale infiintate peste noapte si inainte de adoptarea L 31/90 care reglementa regimul Societatilor Comerciale. Nepunand nimic in locul fostului proprietar, economia nationala a intrat intr-o deriva dezastruoasa. Concomitent au fost lasate la indemana hotilor dotarile tehnice din agricultura, IAS-urile si CAP-urile. Creditul intern a fost abolit prin retragerea BNR din aceasta activitate si crearea BCR, banca inprovizata si fara bani. Ani de zile nu a mai functionat creditul intern iar cel extern nu aparuse inca. Banca de Investitii, singurul creditor al Industriei si-a incetat activitatea. Banca Agricola si BRCE, responsabile cu finantarea agriculturii si a comerului exterior sau apucat de hotii. Toate ministerele au fost transformate in institute de cercetare pentru uzul informational al noilor politicieni, care, in mod covarsitor erau oameni fara nici o pregatire sau experienta in gestionarea economica. Au fost desfiintate Bazele de aprovizionare (BATM) astfel ca fiecare fabrica trebuia sa-si importe materiile prime si materialele necesare productiei. Am trait acea perioada ca membru al administratiei centrale si am cunoscut foarte bine, atitudinile criminale ale Guvernului si ale oamenilor de nimic infiltrati atunci in Administratia centrala. Insistentele mele disperate de a mentine ordinea au fost imediat catalogate ca incercari de revenire la metode staliniste de conducere a economiei (vorbele dlui Petre Roman, aprobate cu entuziasm de ceilalti aplaudaci din Guvern). Inca de atunci mi-am aratat dezacordul fata de d-nul Petre Roman si sleahta lui de lichele sau inconstienti (Vacaroiu, Draganescu, Zisu, Vatasescu, Aurel de la Cluj, Postolache si multi altii). Ca urmare, pana in 1993 - 1994, economia romaneasca fusese dusa inapoi la nivelul anilor 50. In toate intreprinderile sa constituit in urmatorii 3 - 4 ani binomul Director / Presedinte de sindicat care, impreuna cu birocratia Administratiei centrale, au lansat uriasile retele de coruptie si au instrainat avutia nationala pe nimic. Si astazi, cei mai multi nu fac deosebirea intre dezetizare si privatizare. In continuare, instrainam pe cai legale sau prin coruptie parti importante din proprietatea statului roman. In acelasi timp fiscalitatea este asezata aproape integral pe umerii intreprinzatorilor autohtoni, singurii in masura sa construiasca o economie privata (aceasta este adevarata privatizare) orientata spre progresul Romaniei.

Investitorii straini, beneficiaza de regula de facilitati fiscale si de alta natura iar profiturile lor sunt repatriate sau folosite pentru a-si extinde proprietatea.

c) Au fost desfiintate institutiile Statului Pe de alta parte, Iliescu a ucis statul roman, adoptand hotarari criminale atat in decembrie 1989 cat si ulterior. Aveam un Parlament. De ce a trebuit sa fie desfiintat si creat un organism fara noima: FSN. Nu puteau fi inlocuiti conducatorii Parlamentului si pastrat Parlamentul pana la alegerile din luna mai 1990?... Pentru ca un Stat fara Parlament se transforma intr-o Gasca de uzurpatori. Guvernul fusese oricum inlocuit ; dar inca din luna ianuarie 1990 acesta sa derobat de responsabilitatile economice, impingand rezolvarea problemelor spre agentii economici si spre mecanismele economiei de piata, care bineinteles nici nu incepusera sa functioneze. Deci, Guvernul functiona numai pentru a gestiona viata politica si a rezolva solicitarile celor din gasca. Frontierele tarii au fost deschise iar exportul se facea fara nici un control, calea sigura pentru instrainarea avutiei nationale si formarea marilor imbogatiti, care pana astazi controleaza statul, administratia si economia. Guvernatorul BNR se plangea atunci ca inca nu avem piata energiei. Dar noi nu mai aveam nicio piata. Taranii au fost lasati la cheremul hotilor turci si arabi sa le colecteze cerealele in timp ce silozurile statului se umpleau de sobolani si de lilieci. Fructele si legumele putrezeau pe camp, fermele zootehnice erau depopulate iar cresterea animalelor in gospodariile taranesti era limitata la propriile nevoi. In aceste conditii, valoarea deficitului

comercial a depasit repede valoarea intregului export pe vest realizat in 1989. Foarte rapid a fost desfiintat Monopolul Statului dar nu s-a pus in loc nimic. Si astazi, dupa 23 de ani Monopolul Statului este, in fapt, inlocuit cu Monopolul Privat. Primul era prost gestionat dar ultimul nu este supus niciunui control. Dece sa actionat ca Statul roman sa ramana fara principalele institutii? Cine l-a indemnat pe d-nul Ion Iliescu sa procedeze asa? Dece nu a aparat ordinea care cat de cat era in tara dandui noua orientare politica? Oare inducerea haosului si inlocuirea ordinii legale cu bande de batausi au izvorat numai din nepriceoperea celui autodeclarat „liber cugetator“ sarac dar cinstit? Sau realitatea se regaseste in actiunile celor care au atacat in mod crimal statul roman, reusind sa desfiinteze total, ceea ce nu sa intamplat nici in primul razboi mondial cand a fost ocupata cea mai mare parte a tarii? Deci, in 1989 si in anii urmasori nu a avut loc nicio refacere a Statului roman. Pe de alta parte nici nu pot sustine ca in acei ani blestemati, Statul roman a inceput un dialog cu Roma. Principalii autori externi ai dezastrului economic si social de atunci au fost politicienii de doi bani ai occidentului, lichele din economia de piata vestica, evreii pusi pe inbogatire, razbunare si razboi anticrestin. Desigur ca romanii folositi de autorii externi au provenit din gunoiul social adunat in anii comunismului.

V.R.: Situatiia catastrofala a Statului este clara, pe de alta parte B.O.R. se vrea, declara autonoma fata de noul stat din UE, dar solidara cu Moscova.

I.O.: Prima parte o consider o situatie conjuncturala si se refera la autonomia de clasa politica si nu de stat. BOR nu poate ierta tradarea politicienilor ca au acceptat aquisul, legile Europei occidentale si obligatiile de membru al UE, care reduc foarte mult din ascendentul BOR fata de mireni si fata de institutiile statului. Daca maine am iesi din UE, BORul ar fi cel mai puternic aliat al Statului. Chiar si astazi, BORul sprijina statul roman dar incearca sa se distanteze ideologic de politica vesteuropeana a Guvernului. Actiunile antieuropene ale lui Dan Voiculescu si Crin Antonescu au in spate indemnurile ortodocsiei ruse si romane.

Cat priveste solidaritatea BOR cu Moscova, ai pe deplina dreptate. Eu nu am intalnit, un copil care sa nu fi preluat anticorpii (codurile) din laptele mamei. De unde atata putere a BORului sa se rupa de mama lui?

V.R.: Statul roman se vrea occidental, Biserica orientala (?!). Sa renuntat la simfonia constantinopolitana dintre stat si biserica la Bucuresti? Avem de a face cu o noua erezie?

I.O.: Consider ca exagerezi in ceea ce priveste orientarea statului roman. Acesta nu se vrea occidental ci doar declara ca isi doreste o apropiere de occident. In realitate, statul roman, condus de feudalii / boierii ortodocsi vrea sa ramana in orient. In orice caz, Presedintele, Parlamentul, Guvernul, Justitia isi indreapta ochii spre occident numai atunci cand sunt in pericol interesele personale ale politicienilor sau functionarilor, care populeaza aceste institutii ale Statului. Experienta ultimului an ofera nenumarate si

nepieritoare exemple de confirmare a acestei afirmatii. Cat priveste simfonia dintre stat si biserica, nu cred ca exista vreo tendinta de slabire. Ea chiar daca nu se aude, se simte insa puternic. Desigur ca Ierarhia ortodoxa uneori susoteste vorbe dizidente prin conclavurile sale dar la lumina zilei, politicienii zilei sunt cautati si curtati de fiecare ierarh mai important. Nu te amagi ca mainepoimane, romanii speculand lipsa simfoniei se vor refugia in bratele Romei. Te asigur ca vei gasi si peste multi ani aceasi ortodocsi romani naclaiti in sosul antioccidental pregatit cu atat sarg de preotime. s-ar putea ca unii „cetateni ai Europei“ sa mimeze alta piesa dar in suflet vor ramane ortodocsi autentici inca multi ani. Amintesteti cat timp ia trebuit Romei si barbarilor sa renunte la zeii lor, chiar dupa ce Imparatul a impus crestinismul. Inertia sufletului si a credintei se consuma in secole.

V.R.: Puciul parlamentar recent, un guvern cu de trei ori mai mult ministrii ca Germania, cu functionari platiti mai bine decat ca cei din sfera productiva, nefolosirea fondurilor UE, clientelism algoritmic, coruptie cu larg caracter de masa etc. ilustreaza incompatibilitatea si blocajul unui stat ortodox numai mimetic in UE/NATO.

I.O.: Nu am comentarii. Asa este. Dar inteleg ca recunosti mimetismul Statului roman, atunci cand se declara orientat spre Occident.

V.R.: Situatiia din Grecia, Cipru si Bulgaria nui nici ea mai incurajatoare.

I.O.: Mie mi se pare ca situatia de acolo nu este atat de grava ca in Romania. Grecii si Cipriotii au un nivel de trai mai ridicat. Ei fac scandal ca sa nu isi piarda privilegiile. Biserica lor este mai aproape de izvoare. Nu bea apa cu canciocul slav. Bulgarii, speriasi de turci, prefera sa ajunga in bratele protestantilor. Pe cand la noi, ortodocsii securisti vad sperante in monahism si in masonerie (vezi cugetarile dlui Dragomir Gheorghe, fost adjunct la SIE). Bineinteles ca sar dori ca cele doua salvari sa vina prin aeroporturile Seremetevovo si Vnukovo.

V.R. Cei de facut? Anul viitor partida ortodoxa FRN, PMR, PCR, FSN, PSDR, PSD, PC, PNL, USL vrea sa sarbatoreasca 25 de ani de la asa zisa Revolutie, continuitatea cutumelor fanariote, grecopravoslavnice in cea mai saraca tara din Europa.

I.O.: Prea putin ma intereseaza ce vor sa sarbatoreasca cele 10 mii de lichele, care au preluat puterea in Statul roman. Pe mine ma intereseaza prostia oamenilor de rand. Voi reveni la sfarsit asupra acestei teme.

V.R.: In realitate ceea sa petrecut in anul de gratie 1989 e un esec imens, pentru ca nu a refacut unitatea crestina.

I.O.: Asa este. Principalul vinovat este insa Vaticanul. In cei peste 1000 de ani in care a educat populatia occidentala si birocrazia laica sa respecte cele 10 porunci, Vaticanul a invatat ca multimile nu trebuie lasate de capul lor. Dece ia trebuit Vaticanului 10 ani sa inteleaga ca romanii si alte popoare estice sunt si ei crestini si ar trebui reeducati dupa napasta ortodoxocomunista? Nu avea Vaticanul impreuna cu statele occidentale forta administrativa si economica sasi asume aceasta misiune? Cei 200 milioane de ortodocsi nu cred si ei in Isus Hristos? Nu acuz Vaticanul ca nu a facut el in estul Europei ce trebuia de secole sa faca bisericile ortodoxe nationale dar nici numi vine sa las problema in vant, constatand doar esecul in realizarea unitatii crestine. O mie de ani, catolicii au dat vina pe statele nationale din estul Europei ca au sustinut schisma religioasa. Dar in 1990, nu mai aveam stat national. Dece in acel moment, Vaticanul nu a actionat si a asteptat pana in 1999 sa dea primul semnal ca se gandeste si la crestinii ortodocsi din Romania? Dece atunci, cand a inceput sa se gandeasca, a manifestat atata pudoare in a actiona asupra birocratiei ortodoxocomuniste, care a supravietuit desfiintarii structurilor statale comuniste si actioneaza pana astazi sa refaca acelasi stat ortodocs si antioccidental? Nu stiau ca statul german, dupa distrugerea lui totala in 1945, a fost refacut in cativa ani tocmai de catre birocrazia germana care supravietuise?

V.R. Asa ca acuma Rusia se reface in parametrii satrapiei euroasiatice si aspira spre vest, spre Balcani, iar Romania si Moldova au din nou optiunea: Roma sau Moscova?

I.O.: Rusia are o populatie cu puternice influente asiatice. Este o mare intrebare daca crestinismul va reusi vreodata sa o elibereze de aceste influente. Biserica Ortodoxa Rusa sunt sigur ca nu o va face, pentru ca ierarhia ei poarta puternice vestimente ale credintelor asiatice.

Cat priveste Romania si Moldova, ele vor dansa intre Roma si Moscova, atata timp cat Vaticanul nusi va asuma responsabilitatea pentru crestinii din estul Europei. Meritul lui Pavel este ca, adresandu-se neamurilor barbare a deschis caile pentru inmultirea crestinilor si deci pentru cresterea fortei lor in lume dar Petru este cel care sia indeplinit misiunea primita de la Isus Hristos si a pus piatra de fundatie la Biserica LUI. Daca Vaticanul se considera aparatorul Bisericii lui Isus Hristos, atunci Vaticanuli sasi asume reponsabilitatea pentru toti crestinii. Imi este teama ca staruinta Vaticanului de a inmultii crestinii in Asia si Africa este o manifestare a Tonen ideologiei sau in limbaj comunist „valovaia“. Este important numarul crestinilor, dar Europa a fost si trebuie sa ramana un continent crestin. Apostolii au crestinat Europa si nu iau impartit in catolici si ortodocsi. Autorii schizmei raman Vaticanul si ierarhia Bisericii din Constantinopol. Trupul lui Isus Hristos sangereaza si azi din cauza lor.

V.R.: Eu pledez pentru Roma, pentru emancipare, pentru o Biserica Romanesca si un

nou stat de tip occidental, care sa nu mai fie tolerat cum au fost sute de ani ortodocsii ardeleni in Sfantul Imperiu Roman si astazi mai toti romanii si tiganii in occident.

I.O.: Suntem foarte multi romani care pledam pentru aceasi cauza. Marea deosebire este ca dta traiesi in superordinea din Bremen iar noi ne trezim in fiecare zi in mirosul si grohaitul de cocina.

Problema este cum sa iesim din aceasta mizerie? Oare suntem noi romanii DE AZI capabili sa gasim calea? Imi este teama ca fara toiagul binevoitor al Vaticanului nu suntem capabili. Anii ortodoxocomunizmului nea indobitocit si dupa 1989 se depun toate silintele sa nu ne dezmeticim. Pe de alta parte, noi crestinii ortodocsi nu santem copii ca sa putem fi aliniati si indemnati sa mergem in siruri oranduite. Intre timp am crescut si din cauza a tot felul de deprinderi rele, simplul indemn sa ne unim cu Roma nu ajuta sa sarim peste umbra noastra.

V.R.: Pe langa propagarea idealului de mai sus, faptul ca dialogul cu Roma este subminat la Bucuresti lamureste si o serie de fenomene, care altfel sunt mai greu de intales. De ce au ortodocsii salarii de zece ori mai mici ca in vest, de ce sunt ei monitorizati, rau vazuti, de ce nu li se iarta datoriile?

I.O.: Problemele materiale au o mare importanta, acolo unde situatia se inrautateste (Grecia, Spania etc). Desigur ca si romanii isi doresc sa o duca mai bine. Dar la noi exista o mare rezerva de rabdare. Iliescu si cu Roman au reusit sa aduca in anii 90 venitul romanilor la 12 euro pe zi. Azi este de 510 euro pe zi. Crescand aceste venituri cu cate 1 euro/zi in fiecare an, am putea avea o pace sociala timp de multi ani. Pe aceasta asteptare modesta mizeaza SPDul. Baronii lor au inteles ca pot ajunge miliardari daca asigura acest mic progres pentru ceilalti. Problema cea mai mare a romanilor este ca resimt cu o mare durere lipsa ordinii si a respectului fata de lege / contract, clientelismul, risipa si hotia nepedepsita. Acesta este motivul principal al respingerii lui Traian Basescu. Presupun ca in ultimele saptamani sau lamurit multi romani cat de mult iubeste dl. Basescu principiile si tinuta consecventa si cat de dispus este la propriul sacrificiu. Imi pare rau de ardeleanul Emil Boc, om cinstit si corect, ca sa lasat terfelit ca o carpa. Mai cu seama, tineretul iese din puzderia de universitati unde li sau servit zilnic gogosile capitalismului si ale globalizarii precum si romanii care au plecat in occident sa munceasca sunt revoltati de mizeria sociala si politica din tara. In cativa ani se vor duce in vesnicie actualii pensionari, inclinati sa se gandeasca in primul rand la Lumea de apoi!. Pe ei ii satisface BORul. Marele pericol este ca populatia activa se sufoca, se umple de venin, intra in deruta si se alieneaza. La salvarea acestor crestini sa se gandeasca Vaticanul. Aceasta este marea problema a natiunii romane. Solutia dtale (Unirea cu Roma!) nu mai este valabila. Mentinerea pe agenda a acestei idei are valoare pentru a intelege de ce crestinii occidental au ajuns la ordine, in timp ce noi cei din orient ne balacarim in aceasta mlastina sociopolitica. Desigur ca si crestinii occidental au problemele lor, care nu sunt minore, dar, in final societatea occidentala este mult mai avansata. Odata, inteleasa cauza suferintelor noastre, a ortodocsilor, nu inseamna ca avem si solutiile pentru inlaturarea ei. Sper ca Vaticanul nu considera ca daca de maine bisericile ortodocse sar supune Papei, de odata, aici in est ar curge laptele si mierea.

Cunoastem amandoi situatia din fostul RDG, unde integrarea in standardele occidentale nu este incheiata nici azi, desi acolo au fost facute toate demersurile pentru alinierea la occident.

In afara de aceasta abordare obiectiva nu trebuie ignorata latura subiectiva. Ierarhia ortodoxa din Romania nu va accepta subordonarea sa Vaticanului si orice insistenta pe aceasta cale va avea un rezultat pervers. Va creste opozitia fata de ideia Unirii cu Roma si ne va indeparta de telul adevarat.

V.R. Unirea cu Roma a Bisericii nu inseamna subordonare orientala, ci contract occidental, nu inseamna clientelism fara de lege, ci demnitate, depasirea statutului de tolerat ortodox la Periferie. Vezi istoria Bisericii unite cu Roma. Intre Vatican si Fanar este o mare deosebire.

I.O.: In prezent, noi romanii avem mari probleme cu Administratia adica cu birocratia laica, care a supravietuit desfiintarii statului in 1989. UE ne obliga sa preluma codurile morale din occident, inclusiv legile occidentului. Din acest punct de vedere, misiunea BORului de ai reeduca pe crestinii ortodocsi este scurtcircuitata, normele crestine ajungand la cetateni direct prin intermediul legislatiei. Deci, este un mare pas inainte pentru ca avem o legislatie bazata pe coduri morale crestine, care in occident a fost creata cu atata efort din partea Vaticanului de a lungul multor secole. Insa, problema ramane cum sa actionam ca aceste legi sa fie aplicate si respectate. Numai birocratia laica este in masura sa o faca. Si nu este vorba de cei 1,3 milioane de salariati la stat ci doar de un detasament de cateva mii de Inalti functionari (die Beamten). Cine ii poate reeduca pe acestia? Numai UE, care trebuie sa lase deoparte pudoarea si sasi impuna vointa. In 1948, cand am trecut de la economia de piata la economia de stat, URSS sia impus modelul cu ajutorul miilor de consilieri plasati in toate ministerele, prin intermediul Sovromurilor si al PCR condus de Sectia Internationala a CC al PCUS de la Moscova precum si a agentilor KGB. Oare, miscarea inversa se poate realiza numai cu bunavointa si apeland doar la constiinta oamenilor? Raspunsul este NU si occidentul cunoaste foarte bine acest raspuns. Daca, totusi, nu se tine seama de aceasta realitate, inseamna ca statele occidentale au nevoie de oaia raioasa pentru asi ameninta propria populatie. Asa au procedat de la al III-ea Razboi Mondial incoace cu Lagarul socialist. Mizeria politicianismului o inteleg. Dar, in acest caz, Vaticanul ce face? Nu intelege situatia? Ma indoiesc.

Sincronizarea liturghiilor politice

De curând am intrat în posesia unui dialog viu, incitant, adesea polemic. Doi parteneri de dialog, Viorel Roman (Bremen) și Ion Olteanu (București) deși cad de acord de cele mai multe ori cu privire la starea națiunii române, desprindem și opinii diferite. Un motiv poate fi acela al trăirii în spații diferite. Nu de puține ori cel ce privește și analizează din coada trenului are o viziune opusă, voit sau constrâns (excludem ignoranții!) despre o anumită stare de fapt față de cel care este aflat în locomotivă. Și nu fiindcă vreunul dintre ei ar dori să deformeze adevărul, ci - vorba lui Oscar Wilde - “adevărul pur și simplu nu este niciodată pur și-i arareori simplu”.

Primul, cunoscut publicist, atât în cercurile academice, cât și în rândul multor români de pretutindeni este într-o ferventă căutare a soluțiilor posibile pentru ieșirea neamului românesc din labirintul privațiunilor generate de găștile politice din ‘90 încoace. Mai mult, zugrăvește și buna coabitare dintre acestea și Biserica Ortodoxă Română (BOR). Nefiind constrâns de legislația autohtonă, Viorel Roman se distinge cu un discurs dolidora de observații clinice, argumentate și lipsite de prejudecăți.

Interlocutorul său, Ion Olteanu un creștin autentic, mâhnit pe scurtcircuitarea misiunii BOR, care alege reeducarea creștinilor ortodocși cu spuse dumnezeiești, dar... normate de rațiunea legislativă. Pentru acesta, sunt vădite semne apocaliptice. Iată ce scrie pe pagina sa de internet: “Orice observator avizat al stării lumii în care viețuim acum ar fi mai mult decât îndreptățit să afirme că, cu siguranță, trăim vremurile din urmă”.

În acest dialog, Ion Olteanu afirmă că “BOR vădește prea mult respect și, uneori, chiar obediență față de puterea politică”. Am spune că nu putem vorbi de obediență, ci de strategie. Și, încă, una bine gândită, bazată pe apelul la conștiință - teama de Judecata de Apoi ne încearcă pe toți, mai devreme sau mai târziu – (SĂC!), ce duce la modificarea comportamentului și, mai ales, adoptarea unor atitudini, legi... la care, aparent, actorul politic nu s-ar fi gândit. De fapt, punctul decisiv care plasează pe nivele, să le numim, diferite politica și religia este consecința unui demers. Vedem clar că există un profund contrast între a acționa

după preceptul eticii convingerilor – în sens religios ori politic – și a acționa după preceptul responsabilității, fiind răspunzător de urmările faptelor întreprinse. Dacă urmările unei acțiuni politice, rezultate din cele mai *sincere convingeri*, sunt puse sub semnul eșecului, actorul politic nu se va declara vinovat, ci va arunca răspunderea pe umerii corupției, influenței externe mafiote etc.

Din acest scurt preambul, desprindem și tema reflecțiilor propuse: relația dintre Stat și Biserică în anul 2014 cu prilejul comemorării unui secol de la primul război mondial, a 75 de la cel de-al doilea și 25 de la cel de-al treilea. Viorel Roman radiografiază destinul încercat al europenilor, accentuând dimensiunea religioasă: ortodoxo-comunismul lui V.I. Lenin și capitalismul președintelui USA Woodrow Wilson, după primul război mondial, evanghelizarea proletarilor care, sub sloganul “Proletari din toate țările, uniți-vă!”, accentuează caracterul internaționalist al mișcării comuniste, încheind - este ceea ce trăim din ‘90 încoace - cu ecumenizarea, nu doar a creștinismului, ci și a celorlalte domenii fundamentale de activitate umană, cu evidentă influență în rândul oamenilor după zeci de ani de privațiuni și cenzură.

După căderea cortinei de Fier, atenția europeană se îndreaptă asupra drepturilor omului. Altfel spus, în spatele așa-zisei transparente construcții europene, sunt reflectate trăsăturile mediului geopolitic. Și, totul în numele securizării granițelor și, implicit, a economiei naționale. Realitate care, în prezent, nu concordă cu cea în care se regăsește România. Oricum, nu din gura părinților adoptivi europeni. Competiția între puteri în spațiul euroatlantic pentru reîmpărțirea rolurilor (vorbim de UE, NATO, Federația Rusă), extinderea Uniunii Europene etc. Iată că secolul XXI, din perspectiva evoluțiilor sistemului european de securitate, ne pune pe masă doi ași, ambii extrem de influenți: relația NATO-UE și relația Rusia-Ucraina, ultimele două atârând greu la securitatea europeană. Poate mai mult ca până acum, necesitatea unei cooperări reale între diferite instituții de securitate devine imperativă. Orice tip de rivalitate se dovedește păguboasă, producând dezechilibre majore între statele membre ale UE.

Apropos, de adevăruri, dacă vocea europeană oficială, ministrul francez al afacerilor europene, Thierry Repentin, spunea NU deschiderii spațiului Schengen pentru România, vocea română oficială, premierul Ponta, declara că Da, România va fi primită în Schengen. Dacă asemenea stări de fapt sunt susținute cu spuse diametral opuse din guri reprezentative ale generoasei și puternicei familii europene, ce așteptări mai poate avea românul-spectator, care devine o dată la patru-cinci ani participant, motivat de una bucată sacoșă cu ceva de-ale gurii pentru câteva zile?! Firește, ironia, deși este (re)confirmată din ‘90 încoace, rămâne însă paradoxală în raport cu nemulțumirile acelorași români, care - la scurtă vreme după legitimarea unei noi găști sau, mai bine zis, ale unei părți dintr-o gașcă a cărei matcă

e din ce în ce mai fecundă - aleg să-și înece amarul în gradele poșircii contrafăcute și ieftine, tapetând pereții de injurii la adresa celor aleși.

Ei bine, în considerările celor doi parteneri de dialog regăsim un fapt ce merită supus atenției publice. Nu neapărat celei avizate. Intenția acestor reflecții, de la bun început, a avut ca scop interactivitatea. Fiindcă, da, cineva - și nu suntem singurii - trebuia să preia și altfel de frâie. De solidarizare cu semenii per ansamblul lor.

Mai mult, Viorel Roman își pune speranțele, vizavi la șansele poporului român, în trei elemente: timpul, UE și descentralizarea administrativă.

Când spune timp, spune revigorarea populației prin legea firii. Din nefericire, această revigorare umană nu credem că înseamnă și o gândire, darmite acționare, la fel de revigorantă. Dacă ne uităm la liderii politici, nu mult trecuți de 40 de ani (cel mai relevant exemplu este actualul premier, Victor Ponta), vom vedea că năravurile se transmit de la o generație la alta. Sau, cum spune o zicală românească, “așchia nu sare departe de trunchi”. Cu atât mai mult când trunchiul nu este complet putred. Ba mai este din când în când și surprins de gâlceava ultimă, de altfel previzibilă încă de la încheierea acordului USL, dintre cei doi “cârlani”. Prin urmare, tinerii aceia în care se încrede Viorel Romanu vor fi fie din ce în ce mai dezinteresați (ca să nu mai zicem că mulți sunt plecați să facă muncile “neonorante” ale cetățenilor din celelalte state membre UE), fie instruiți de cei de care tot sperăm să scăpăm. Desigur, nu putem trece cu vederea de acei tineri care au găsit susținere reală pentru profesiile lor. Pe de altă parte, factorul educațional este privit cu suspiciune și chiar ironie. Ca să ai bani nu-ți trebuie școală, oricum nu din cea în care-ți rupi coatele pe băncile ei. Școala vieții *tip Becali* devine modelul după care se ghidează mulți dintre tinerii în care ne încredem.

Vine rândul UE, pe care Viorel Roman o descrie ca fiind forul de sancționare a derapajelor majore ale politicienilor români. Sunt suficiente argumente ca să zugerăm un altfel de tablou: pedalarea excesivă pe corupția în sistemul judiciar, accentuarea pe separarea puterilor în stat în detrimentul multor valori de bază ale democrației și statului de drept la care visăm cu toții. Criteriile Copenhaga, mai ales cel economic, care stipulează “existența unei economii de piață funcționale, capabile să facă față presiunilor competitive și forțelor de piață din cadrul UE”, este pentru statele cu o economie modestă cum este cea a României, devin total păguboase. Aceeași poveste și cu federalizarea Europei. O federație de state naționale foarte eterogene necesită reglementări la nivelul schimbărilor structurale pentru a reduce disparitățile de gen din cadrul instituțiilor și strategiilor de dezvoltare. La ora actuală, România aflată în mijlocul unei crize politice (oare a

câta?) ridică multe semne de întrebare asupra capacității sale de a se ralia la un asemenea proiect european ambițios.

Revenind la al treilea element de care ar atârna binele națiunii române, descentralizarea administrativă, devine cu adevărat un subiect ce ar merita o dezbateră publică reală. Dar să vedem dacă și în ce măsură putem vorbi de democrație în România. Sintagma *democrație reprezentativă* este contrastivă. În fond putem vorbi de democrație dacă ea nu este reprezentativă? Și dacă e reprezentativă, mai putem vorbi de democrație¹?

Așa-numita trecere de la voința poporului *reprezentativă* la voința poporului *directă* ar duce la progres? Istoria a demonstrat că voința poporului poate aluneca în tiranie. Să ne amintim de teroarea ca principiu de guvernare a lui Robespierre. Teroarea care a îmbrăcat forma legislației care legitimează practica (crima etc.). Ajungem la spusele lui Aristotel care numește omul „animal politic” (*zoon politikon*), pentru că sociabilitatea omului nu poate fi înțeleasă fără sociabilitatea politică. Pentru gânditorul antic, omul există ca om tocmai în vederea societății, fiindcă în afara ei – dotat fiind cu rațiune și un apetit imens – ar deveni o fiară sălbatică.

Încheiem nu în a arunca vina pe vulgul flămând și dezorientat, care își vinde votul pe sume derizorii, ci pe actorul ghiftuit și fără scrupule, care printr-o tenacitate sisifică își repavează calea spre Palatul European, Prezidențial sau al Parlamentului.

---

¹ Democrație = *demos* care înseamnă popor + *kratos* care înseamnă putere = conducerea de către popor.

**caiet de dezbateri, opinii și considerente
referitoare la nevoile României**

Nr 8 martie 2013

**COLECȚIA PERSONALISTĂ
SUB ÎNGRIJIREA LUI CORNELIU LEU**

*Așteptăm contribuții, intervenții și comentarii în
dezbateră noastră la adresele de mail:
leuc@upcmail.ro, leuc@clicknet.ro, invitând pe
oricine să se asocieze astfel grupului nostru de
reflecție.*